

Smart specialisering som en del av EU:s gröna giv

Brita Hermelin och Ida Grundel
Centrum för kommunstrategiska studier (CKS)
Linköpings universitet

Smart specialisering som en del av EU:s gröna giv

Genom det här passet vill vi diskutera **hur** regionernas arbete med smart specialisering formas inom ramarna för EU:s gröna giv. Det innebär att reflektera över hur dimensioner för hållbarhet och grön tillväxt integreras i de **samverkansprocesser** som ligger till grund för hur strategierna arbetas fram och påverkar hur strategiernas genomförs.

Bakgrunden är att regionala strategier för smart specialisering varit en del av EU:s sammanhållningspolitik sedan 2014 men att plattformen för dessa omformulerats i samband med lanseringen under 2019 av EU:s gröna giv.

Vi står i startgroparna för en fallstudie med 2-3 regioner. **Kan vi se att regionernas strategier för smart specialisering har förflyttats mot vad som kan betraktas som en transformativ innovationspolitik?**

Presentationen och lärpasset hålls av Brita Hermelin och Ida Grundel (Linköpings universitet).

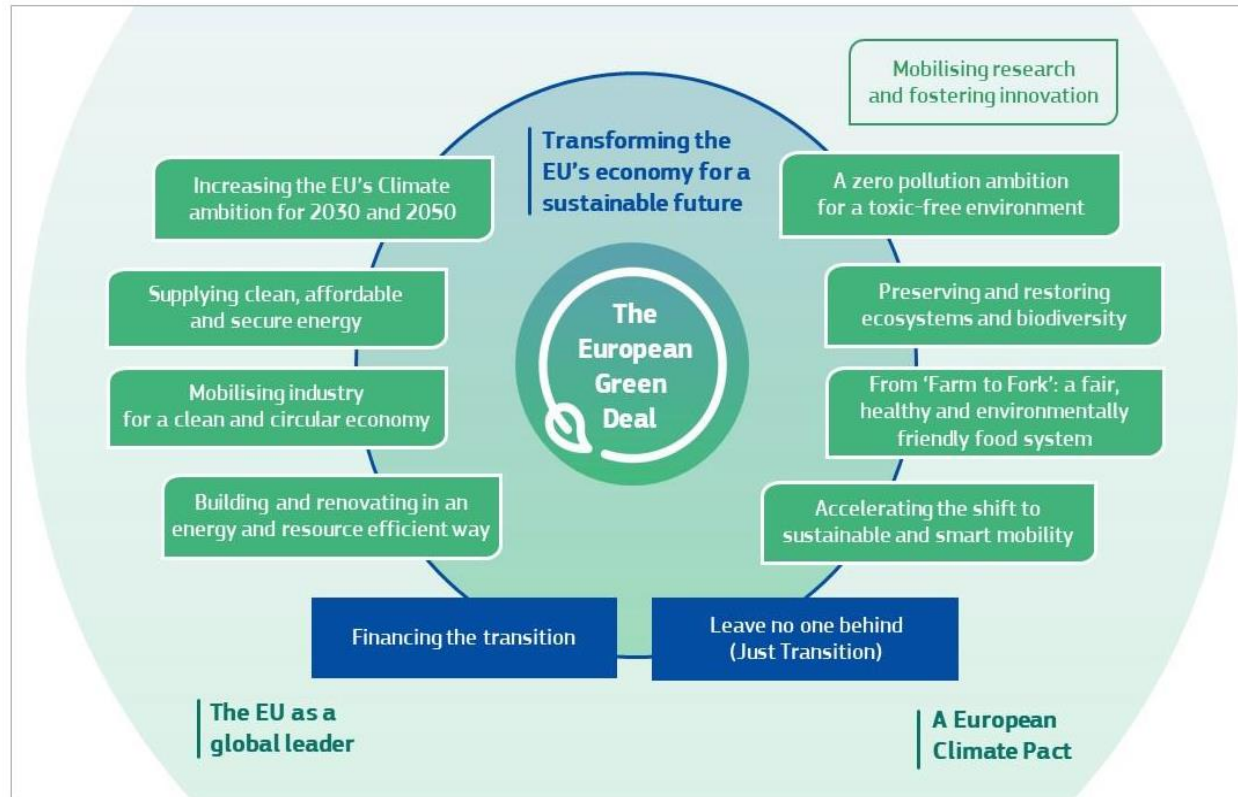
Bakgrund

- Smart specialisering infördes med EU:s programperiod för 2014–2020.
 - Baserad på "Europa 2020 – En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla" (Europeiska kommissionen, 2010).
- Smart specialisering är sedan 2021 en del av EUs gröna giv
 - Det innebär förväntningar på att smart specialisering genomförs som en transformativ innovationsstrategi.

"Den europeiska gröna given... ... är en ny **tillväxtstrategi** som syftar till att **transformera** EU till ett **rättvist och välmående** samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi, där det **2050 inte finns några nettoutsläpp av växthusgaser** och där den ekonomiska tillväxten är frikopplad från resursförbrukningen" (EC 2019, s. 2).

Den gröna given är en integrerad del av kommissionens strategi för att genomföra **FN:s Agenda 2030 och hållbarhetsmålen** (EC 2019, s. 3).

Eus gröna giv

Att integrera Eus gröna giv:

Profiler av specialiseringar.
Vad omfattas, sätt i centrum?

Procsser för att uppnå transformation. **Hur** sker arbetet?

Brussels, 11.12.2019 COM(2019) 640 final

Vad? Fokus för specialiseringar i smart-spec-strategier i Svenska regioner?

	Blekinge	Halland	Jämt-land	Krono-berg	Norr-botten	Uppsala	Värm-land	Sum
1. EU climate ambition	1	1	0	0	1	3	2	8
2. Energy	0	0	2	0	1	3	3	9
3. Industry – clean and circular	1	2	1	2	1	1	3	11
4. Building resource efficient	0	0	1	0	0	0	0	1
5. Zero pollution	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Eco systems and biodiversity	0	0	1	0	0	0	1	2
7. From farm to fork – food systems	0	2	3	0	0	3	2	10
8. Smart mobility	0	1	1	0	0	0	2	4
Sum	2	6	9	2	3	10	13	

Hur smart spec kvalitativt blir en transformationspolicy

Hur känner man igen förväntningarna på transformationspolicy?

- Vad är samhällsmålet?
 - Transformation mot hållbar utveckling
- Hur gör man?
 - Missionsdriven innovationsstrategi
 - Breddad samverkan med fler samhällssektorer/aktörer
 - Extra-regional samverkan
 - Platsanpassning

Transformation mot hållbar utveckling – mål och medel

- Forskningsperspektiv
 - Samhällelig transformation syftar på djup och kvalitativ samhällsförändring
 - Kan vara effekt av gradvisa förändringar
 - Kan beröra enskilda sektorer/domäner inom transport, energi, matsäkerhet
 - Kan vara att införa modeller som cirkulär ekonomi
 - Handlar om värderingsförändringar; exempelvis inom näringslivet, konsumtion, om vad som är önskvärt.
- Vad säger JRC?
 - Orientera RIS3 mot samhällsutmaningar och stärka inriktningen mot hållbarhetsmål.
 - anpassa den till ambitionerna i EGD och målen för hållbar utveckling (SDG).
 - Omvandling av samhällssystem - fem viktiga sociotekniska system - energi, industri, byggnader, mobilitet och livsmedel
 - Fokus på politisk reflexivitet, experiment och lärande
 - stödja partnerskapen för regional innovation (PRI), för hållbar och inkluderande tillväxt.

Utmaning: Riktning och förändring på systemnivå mot hållbarhet är inte inbäddade i S3-metoden.

Transformation mot hållbar utveckling - Hur gör man?

- Forskningsperspektiv:
 - Regionerna har uppdrag att leda regional utveckling genom samverkan.
 - Regionerna har olika medel och strategier. Regionerna verkar i ett flernivåsystem
 - "Governance capacity" påverkar – dvs. kapacitet i samverkansstrukturer och/eller kapacitet hos en ledande (ofta policy-) aktör.
- Vad säger JRC?
 - Utveckla färdplaner för att förbättra samstämmigheten och riktningen för genomförandeprocesser.
 - Arbeta missionsorienterat (MOIP mission-oriented innovation policy)
 - Systemiskt och sektorsövergripande tillvägagångssätt. Engagera ett brett spektrum av intressenter.
 - Förändringsteori, experiment, living lab för att föra samman olika typer av aktörer
 - Systeminnovation kräver nya typer av innovationsaktörer
 - Institutioner som hanterar viktiga system som transport, bostäder, avfall och energisystem.
 - Det finns ett behov av att hantera spänningar mellan bottom-up och top-down perspektiv

Utmaningar

- Entreprenöriell upptäcktsprocess (EDP) är inte utrustad för att främja "alternativt tänkande" [till stöd för transformation]
- Styrning och EDP inkluderar sällan det civila samhället och medborgare som påverkas av transformation

Utmaningar samlade

- Transformation är en kvalitativ och djupgående förändring, vad innebär det i praktiken?
- Riktning och förändring på systemnivå mot hållbarhet är inte inbäddade i S3-metoden
- Entreprenöriella upptäcktsprocessen (EDP) är inte utrustad för att främja "alternativt tänkande" som kan bidra till transformation.
 - Jobbar ni missionsdrivet, hur?
 - Har ni verktyg för att utmana inlåsningar?
- EDP inkluderar sällan det civila samhället eller grupper som påverkas eller sannolikt kommer att påverkas, av transformation.
 - Inkluderar ni olika aktörer i era nätverk och i arbetet med RIS3? Hur?
 - Hur arbetar ni med att "medla" mellan bottom up och top-down perspektiv i flernivåsystemet?

Vi står i startgroparna för en fallstudie med 2-3 regioner för att fördjupa förståelsen för hur man tar sig an förväntningarna att arbeta missionsorientat för att uppnå transformation.
Vilka utmaningar är tydligast för er?
Vill ni lägga till utmaningar som vi tappat bort?
Annat?

Tack för uppmärksamheten